

ANALIZA

Pozostał rok: debata na temat statusu gospodarki rynkowej Chin staje się coraz gorętsza

autor: Barbara BARONE

STRESZCZENIE

Status gospodarki rynkowej – termin techniczny stosowany w postępowaniach antydumpingowych – znalazł się w centrum międzynarodowej debaty, powodując gorące dyskusje na temat tego, czy taki status zostanie wkrótce przyznany Chinom. Chiny twierdzą, że ich dokumenty przystąpienia do WTO przewidują automatyczne uzyskanie statusu gospodarki rynkowej po 11 grudnia 2016 r. Niemniej jednak zdaniem wielu członków WTO przywoływany tekst – sekcja 15 Protokołu w sprawie przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO – podlega interpretacji.

Kwestia jest delikatna z kilku powodów. Pod względem prawnym UE musi zapewnić zgodność swoich przepisów z przepisami WTO. Aspekty gospodarcze są jednak złożone – i potencjalnie zasadnicze dla znaczących sektorów gospodarki UE. Zdolność UE do zapewnienia równych warunków dla jej własnych produktów przemysłowych oraz importowanych z Chin jest uzależniona od zdolności UE do niwelowania niesprawiedliwie niskich cen chińskiego przywozu po cenach dumpingowych; instrumenty antydumpingowe, które UE wykorzystuje w tym celu zależą od statusu gospodarki rynkowej Chin. Kwestia ta ma również konsekwencje polityczne i może mieć istotny wpływ na relacje UE z innymi krajami.

Ogólnie korzyści dla UE przyniosłaby bardziej rozbudowana ocena niż dokonana do tej pory, wniesienie wkładu przez Parlament Europejski oraz podejście bardziej skoordynowane z głównymi partnerami handlowymi.

Niniejsze opracowanie zostało zlecone przez Komisję Handlu Międzynarodowego Parlamentu Europejskiego
Dokument w angielskiej wersji językowej ukończono w dniu 17 grudnia 2015 r.

Wydrukowano w Belgii.

Sekretarz redakcji: Jakub PRZETACZNIK

Wszelkiego rodzaju uwagi są mile widziane. W tej sprawie prosimy o kontakt z autorką:
barbara.barone@europarl.europa.eu.

Aby otrzymać egzemplarz opracowania, prosimy przesłać prośbę na adres: poldep-expo@europarl.europa.eu

Niniejsze opracowanie zostanie opublikowane na stronie internetowej Parlamentu Europejskiego, ['Think tank'](#).

Treści zawarte w niniejszym dokumencie pochodzą od autora, a wszelkie wyrażone w nim opinie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Parlamentu Europejskiego. Opracowanie skierowane jest do posłów i pracowników PE i ma służyć im pomocą w ich pracy parlamentarnej. Powielanie i tłumaczenie niniejszego dokumentu do celów niekomercyjnych jest dozwolone pod warunkiem wskazania źródła oraz uprzedniego powiadomienia Parlamentu Europejskiego i przesłania mu kopii.

Spis treści

1	Droga Chin do „gospodarki rynkowej”	4
1.1	Status gospodarki rynkowej w postępowaniach antydumpingowych	6
1.2	Co będzie, jeśli status Chin zmieni się w 2016 r.?	9
2	Prawne aspekty przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej	10
2.1	Interpretacja sekcji 15 Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO	12
3	Wnioski	19
	Załącznik I – sekcja 15 Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO	21
	Załącznik II – odmowa przyznania chińskim przedsiębiorstwom traktowania na zasadach rynkowych w unijnych postępowaniach antydumpingowych od 2010 r.	22
	Załącznik III – kontrola cen w Chinach (2013)	26
	Załącznik IV – jak UE stwierdza dumping?	27

1 Droga Chin do „gospodarki rynkowej”

W 2001 r. Chiny przystąpiły do Światowej Organizacji Handlu (WTO), której system oparty jest na zasadach gospodarki rynkowej.

Przystępując do WTO, Chiny przyjęły zobowiązania, które wciąż muszą zostać w pełni zrealizowane.

Interwencjonizm państwa w chińskiej gospodarce jest nadal powszechnym zjawiskiem. Chiny mogą nawet wstrzymać postępy na drodze do gospodarki

Chiny stały się członkiem Światowej Organizacji Handlu (WTO) dnia 11 grudnia 2001 r., co było kamieniem milowym w historii wielostronnego systemu handlowego i ogromnym krokiem w rozwoju WTO w kierunku prawdziwie globalnej organizacji¹. Data ta była również kluczowym momentem w rozwoju Chin, ponieważ chiński rząd przyjął szereg istotnych zobowiązań dotyczących otwarcia i liberalizacji chińskiej gospodarki, „aby lepiej zintegrować się z gospodarką światową i zaoferować bardziej przewidywalne warunki dla handlu i inwestycji zagranicznych zgodnie z zasadami WTO”². Chiny zobowiązały się przestrzegać zasad i zobowiązań w ramach systemu WTO, który oparty jest na zasadach rynkowych oraz strategii politycznych WTO na rzecz konkurencji i niedyskryminacji; zapewnić dostęp do rynku przywożonym towarom i usługom; oraz wspierać przechodzenie na „socjalistyczną gospodarkę rynkową”.

Proces przystąpienia Chin do WTO był negocjowany za pośrednictwem grupy roboczej³ złożonej z chińskich przedstawicieli oraz przedstawicieli członków WTO. Podczas negocjacji grupy roboczej wnioskodawcy przygotowują „merytoryczne oferty”, aby usatysfakcjonować obecnych członków WTO oraz wykazać, że posiadają niezbędne ustawodawstwo i rozwiązania administracyjne do wypełnienia zobowiązań wynikających z członkostwa w WTO⁴. Chiny powzięły poważne zobowiązania w kontekście tych negocjacji; są one zawarte w protokole w sprawie przystąpienia oraz w prawnie wiążących załącznikach do niego⁵ dotyczących szczególnych kwestii związanych z chińskim systemem handlu.

Piętnaście lat po przystąpieniu Chin do WTO, większość analityków potwierdza, że kraj ten poczynił imponujące postępy w kierunku stworzenia coraz bardziej otwartego rynku i realne wysiłki na rzecz ograniczenia ingerencji ze strony państwa w zarządzanie gospodarką. Niemniej jednak kilka zobowiązań wobec WTO musi zostać jeszcze wypełnionych. Państwo nadal w wysokim stopniu interweniuje w kluczowe obszary gospodarki chińskiej i to może ostatecznie zagrozić zapewnieniu równych warunków

¹WTO, Understanding the WTO: the agreements (pl, WTO, Zrozumienie WTO: porozumienia). Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc, see (pl. Środki antidumpingowe, subsydia, środki ochronne: nieprzewidziane okoliczności itp.), zob. https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm [strona odwiedzona 16.12.2015].

² WTO, Understanding the WTO: the agreements (pl, WTO, Zrozumienie WTO: porozumienia). Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc, see (pl. Środki antidumpingowe, subsydia, środki ochronne: nieprzewidziane okoliczności itp.), zob. https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm [wizyta 16.12.2015].

³ Grupa robocza została pierwotnie stworzona w 1987 r. w celu zbadania wniosku Chin o przywrócenie im statusu strony GATT. Później w 1995 r. została przekształcona w [grupe roboczą WTO \(zob. komunikat prasowy WTO z dnia 17 września 2001 r.](#)

⁴ WTO, Handbook on accession to the WTO (pl. Podręcznik przystąpienia do WTO), zob. https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/cbt_course_e/intro_e.htm [strona odwiedzona 16.12.2015].

⁵ https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/completeacc_e.htm [strona odwiedzona 16.12.2015].

opartej na zasadach
rynkowych.

Status gospodarki rynkowej
ma znaczenie wyłącznie w
postępowaniach
antydumpingowych.

działania dla chińskich przedsiębiorstw i zagranicznych konkurentów w handlu międzynarodowym. Według najnowszej „Oceny ram normatywnych i politycznych regulujących chińską gospodarkę i ich wpływu na międzynarodową konkurencję” (en. Assessment of the normative and policy framework governing the Chinese economy and its impact on international competition) (Taube et al. 2015) „duża liczba sektorów została otwarta dla inwestorów zagranicznych i Chiny działają w dużej mierze zgodnie z ich zobowiązaniami w zakresie liberalizacji wynikającymi z protokołu w sprawie przystąpienia”. Badanie wskazuje jednak, że wiele przedsiębiorstw jest zamkniętych dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych, „ponieważ chiński rząd starał się chronić [...] krajowe przedsiębiorstwa w ujęciu ogólnym, a w szczególności przedsiębiorstwa państwowe”.

Według międzynarodowej organizacji ustalającej zasady handlu międzynarodowego – WTO wysoki stopień interwencji ze strony państwa nadal wpływa na ceny i koszty w Chinach. Jak stwierdzono w przeglądzie polityki handlowej WTO w odniesieniu do Chin, „Chiny nadal stosują kontrolę cen⁶ towarów i usług uznawanych za bezpośrednio wpływające na gospodarkę krajową i warunki życia ludzi”⁷. W sekcji 3.3.2.6 („Kontrola cen”) tego sprawozdania WTO wymienia produkty, dla których Pekin ustala ceny rządowe i ceny ukierunkowywane przez rząd (zob. załącznik III). W odpowiedzi chińskie organy zwróciły uwagę, że podczas gdy kontrola cen w tych obszarach jest określona przepisami prawa (Rządowy katalog cen), „w praktyce zaopatrzenie w materiały rezerwowe odbywa się zazwyczaj za pośrednictwem aukcji”⁸, co oznacza, że ceny wynikają z procedur przetargowych. Zakłócenia cenowe – wynikające z interwencji państwa i mogące występować na różnych etapach produkcji – są istotne dla postępowań antydumpingowych.

Chiny poczyniły zobowiązania polityczne i prawne: ich realizacja jest przedmiotem dyskusji. Większość obserwatorów zgadza się jednak, że ingerencja ze strony państwa w chińską gospodarkę nie zmniejsza się stopniowo, jak przewidywano przy podpisywaniu protokołu przystąpienia do WTO. Niedawna reakcja rządu na krach na giełdzie w Szanghaju – aktywnie interweniującego na rynku – sugeruje, że Pekin może wstrzymać postępy rynkowe, a nawet zwiększyć interwencję państwa w gospodarkę na zasadzie *ad hoc*.

Kwestia, czy Chiny są, czy nie są gospodarką rynkową, nie jest przedmiotem

⁶ „Kontrola cen może przybierać formę »cen rządowych«, stałych cen ustanowionych przez organy lub »cen ukierunkowywanych przez rząd«, w przypadku których określany jest zakres, w ramach którego ceny mogą się wahać” (WTO Trade Policy Review: China; pl. Przegląd polityki handlowej WTO: Chiny (2014), s. 13).

⁷ WTO Trade Policy Review: China (pl. Przegląd polityki handlowej WTO: Chiny) (2014), s. 13., zob. <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1103> [strona odwiedzona 16.12.2015].

⁸ WTO Trade Policy Review: China (pl. Przegląd polityki handlowej WTO: Chiny (2014), s. 100., zob. <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1103> [strona odwiedzona 16.12.2015].

zainteresowania WTO: organizacja nie posiada w istocie zasad definiowania, co stanowi gospodarkę rynkową lub sposobu funkcjonowania gospodarki rynkowej. Kwestią istotną dla członków WTO jest stopień, w jakim ceny chińskiego wywozu odzwierciedlają wpływ interwencji ze strony państwa. W związku z tym „status gospodarki rynkowej” ma znaczenie, gdy partnerzy handlowi Chin wszczynają postępowania antydumpingowe.

Kilku partnerów handlowych Chin przyznało już im status gospodarki rynkowej (*mapa z tymi państwami przedstawiona jest na rys. 1 poniżej*). UE nie zrobiła tego, podobnie jak Stany Zjednoczone. Dla UE, ta, jakby się zdawało, techniczna kwestia stała się dzisiaj głównym punktem dyskusji, na rok przed zakładanym terminem przyznania Chinom przez partnerów handlowych statusu gospodarki rynkowej. Wspomniana kwestia ma istotny wpływ na UE – oraz na wielu innych członków WTO – i w ciągu najbliższych dwunastu miesięcy w tym obszarze należy wykonać ogromną pracę.

1.1 Status gospodarki rynkowej w postępowaniach antydumpingowych

System WTO umożliwia swoim członkom podejmowanie działań przeciwko „dumpingowi”.

Na podstawie art. IV Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu oraz Porozumienia antydumpingowego WTO⁹ Światowa Organizacja Handlu przewiduje możliwość podejmowania przez jej członków działań przeciwko „dumpingowi” – praktyce wywozu produktu po niższej cenie niż cena normalnie stosowana w kraju ojczystym („wartość normalna”) – w celu ochrony swojego krajowego przemysłu przed przywozem produktów po cenach dumpingowych¹⁰. Postanowienia zezwalają importerom – członkom WTO na pobieranie ceł na określone towary z określonego kraju wywozu w drodze odstępstwa od ogólnych zasad GATT dotyczących wiążących taryf i niedyskryminacji¹¹. W addendum do art. VI uznaje się, że „mogą zaistnieć szczególne trudności w ustaleniu porównywalności cen” do celów działań antydumpingowych w przypadku „importu z kraju, który stosuje całkowity lub prawie całkowity monopol handlu i w którym wszystkie ceny wewnętrzne są ustalane przez państwo”¹²– tzn. gdzie nie panują warunki rynkowe.

Dumping to forma nieuczciwej konkurencji.

Nie wszyscy członkowie WTO wykorzystują instrumenty antydumpingowe,

⁹ Formalna nazwa tego porozumienia to POROZUMIENIE O STOSOWANIU ART. VI UKŁADU OGÓLNEGO W SPRAWIE TARYF CELNYCH I HANDLU 1994. Zob. https://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/legal_e.htm#antidump [strona odwiedzona 16.12.2015].

¹⁰ WTO, Understanding the WTO: the agreements (pl. WTO, Zrozumienie WTO: porozumienia). Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc. (pl. Środki antydumpingowe, subsydia, środki ochronne: nieprzewidziane okoliczności itp.), zob. https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm [strona odwiedzona 16.12.2015].

¹¹ Ibidem.

¹² (...)„w przypadku importu z kraju, który stosuje całkowity lub prawie całkowity monopol handlu i w którym wszystkie ceny wewnętrzne są ustalane przez państwo, mogą zaistnieć szczególne trudności w ustaleniu porównywalności cen do celów ustępu pierwszego; w takich przypadkach importujące układające się strony mogą uznać za konieczne uwzględnienie możliwości, że dokładne porównanie z cenami wewnętrznymi w takim kraju może nie zawsze być właściwe” (ust. 1(2) addendum do art. VI GATT.

Członkowie WTO, w tym UE, wykorzystują instrumenty ochrony handlu, aby przywrócić równe warunki działania w przypadku wystąpienia dumpingu.

UE zobowiązała się stosować wyłącznie minimalne instrumenty ochrony handlu w celu zrównoważenia wszelkich szkodliwych skutków dla przemysłu UE.

Powszechność występowania warunków gospodarki nierynkowej w Chinach oznacza, że chińskie ceny nie są porównywalne do cen międzynarodowych.

UE ocenia Chiny w oparciu o

a porozumienie WTO nie ocenia, czy „dumping” jest formą nieuczciwej konkurencji¹³. Niemniej jednak niektóre rządy uznają, że nieuczciwa konkurencja obejmuje sytuację, w której ceny nie są określone przez siły rynkowe lub w której interwencja ze strony państwa stwarza sztuczną i nieuczciwą przewagę komparatywną dla wywozu. UE (działająca w imieniu państw członkowskich UE, ponieważ wspólna polityka handlowa należy do wyłącznych kompetencji UE) promuje otwarty handel i uznaje wartość handlu jako siły napędowej wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy. Jednocześnie UE wymaga, aby krajowi i zagraniczni producenci konkurowali na równych warunkach. W związku z tym UE sprzeciwia się nieuczciwym praktykom handlowym i stosuje własne przepisy w sprawie instrumentów ochrony handlu, w tym środków antydumpingowych (*sposób, w jaki UE to realizuje, jest opisany w załączniku IV*).

W odniesieniu do stosowania zasad WTO dotyczących instrumentów ochrony handlu, UE zobowiązała się do powstrzymywania się od wykorzystywania instrumentów ochrony handlu w sytuacjach innych niż te dopuszczone na podstawie zasad WTO¹⁴. W istocie UE idzie dalej i przestrzega zasad „WTO plus”, które jeszcze bardziej ograniczają wykorzystywanie instrumentów ochrony handlu: UE ustanawia stawki cła antydumpingowego, odnosząc się do „zasady niższego cła” oraz stosuje „badanie interesu Unii”. Zgodnie z „zasadą niższego cła” cła są nakładane wyłącznie na minimalnym poziomie wystarczającym, aby wyeliminować szkodę poniesioną przez przemysł unijny, jeśli ten poziom jest niższy niż margines dumpingu. Stosując „badanie interesu Unii”, UE rozważa, czy pozytywne skutki dla przemysłu UE rekompensują negatywne skutki w innych obszarach/sektorach gospodarki po rozważeniu wszystkich stosownych interesów UE – np. przemysł UE, użytkownicy przemysłowi, konsumenci i przedsiębiorcy.

Gdy Chiny przystępowały do WTO, wszystkie strony (w tym Chiny) uznawały, że Chiny poczyniły postępy na drodze do stworzenia – ale jeszcze nie stworzyły – (socjalistycznej) gospodarki rynkowej¹⁵. W związku z tym w protokole w sprawie przystąpienia nie wymagano porównywalności cen w oparciu o chińskie ceny i koszty do celów określenia dumpingu i obliczania ceł. Ze względu na zakłócenia powodowane przez państwo chińskie ceny i koszty nie są wiarygodnym miernikiem rzeczywistych kosztów krajowych produkcji w kraju. Gdyby zostały przyjęte jako „wiarygodny miernik”,

¹³ WTO, Understanding the WTO: the agreements (pl. Zrozumienie WTO: porozumienia). Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc. (pl. Środki antydumpingowe, subsydia, środki ochronne: nieprzewidziane okoliczności itp.), zob. https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm [strona odwiedzona 16.12.2015].

¹⁴ Podstawowe wymogi WTO są następujące: (i) dumping stosowany przez producentów eksportujących z rozważanego kraju/rozważanych krajów; (ii) istotna szkoda poniesiona przez przemysł unijny; (iii) związek przyczynowy między dumpingiem a szkodą.

¹⁵ Zob. np. oświadczenia przedstawiciela Chin oraz innych krajów zawarte w sprawozdaniu grupy roboczej w sprawie przystąpienia Chin do WTO, ust. 4–9, WT/ACC/CHN/49, 1 października 2001 r.; zob. również ust. 150 tego sprawozdania.

pięć kryteriów statusu gospodarki rynkowej. Doprowadziło to do stosowania przez Unię metodologii opartej na odwołaniu się do danych dotyczących podobnego państwa w celu stwierdzenia występowania dumpingu.

Pojedyncze przedsiębiorstwa mogą uzyskać traktowanie na zasadach rynkowych – w ramach wyjątku od ogólnej metody – jeśli mogą dowieść, że spełniają pięć kryteriów ustanowionych przez UE (art. 2 ust. 7 rozporządzenia (WE) nr 1225/2009).

Chińskie przedsiębiorstwa rzadko uzyskują traktowanie na zasadach rynkowych, ponieważ nie mogą udowodnić, że funkcjonują na zasadach rynkowych.

przemysł UE byłby *de facto* narażony na nieuczciwą konkurencję.

W związku z tym każdy członek WTO miał możliwość stosowania własnego ustawodawstwa w celu ustalenia, czy Chiny klasyfikują się jako gospodarka rynkowa, czy też nie. W przypadku UE oznaczało to przeprowadzenie oceny Chin w oparciu o pięć kryteriów statusu gospodarki rynkowej. W efekcie Chiny były – i nadal są – wymienione wraz z innymi krajami jako kraj nieposiadający gospodarki rynkowej w podstawowym rozporządzeniu antydumpingowym UE (nr 1225/2009). Pozwala to Komisji Europejskiej – organowi prowadzącemu postępowanie w kontekście unijnych postępowań antydumpingowych – stosować „metodykę nieopartą na bezpośrednim porównaniu z cenami lub kosztami krajowymi w Chinach”. UE stosuje metodologię opartą na odwołaniu się do danych dotyczących podobnego państwa.

Przyjęto pewne wyjątki od ogólnego stosowania traktowania na zasadach gospodarki nierynkowej do chińskich produktów w unijnych postępowaniach antydumpingowych: pojedyncze chińskie przedsiębiorstwa wywozowe, który wykazały spełnienie warunków rynkowych określonych w pięciu unijnych kryteriach (traktowanie na zasadach rynkowych) uzyskały takie traktowanie i obliczono cła antydumpingowe na podstawie chińskich cen. Uzyskane ceny były średnio 30% niższe niż ceny obliczone w ramach procedury odwołania się do danych dotyczących podobnego państwa. Ta różnica – która różni się w zależności od produktu – sugeruje, że uzyskanie przez Chiny statusu gospodarki rynkowej może skutkować niższymi marginesami dumpingu. Ponadto doświadczenia wskazują, że marginesy dumpingu obliczane w przypadkach dotyczących traktowania na zasadach rynkowych były często nawet niższe niż marginesy szkody – ten wniosek może prowadzić do kwestionowania przez niektórych skuteczności takich cel w rekompensowaniu szkód spowodowanych przez stosowanie przez Chiny dumpingu w przemyśle UE.

Chińskie przedsiębiorstwa mogły uzyskać traktowanie na warunkach rynkowych, jednak ich wskaźnik skuteczności podczas ubiegania się o przyznanie traktowania na warunkach rynkowych w postępowaniach antydumpingowych był bardzo niski. W ciągu ostatnich pięciu lat prowadzenia unijnych postępowań antydumpingowych dotyczących chińskiego przywozu traktowanie na zasadach rynkowych przyznawano rzadko. Najczęstszymi przyczynami odmowy przyznania traktowania na zasadach rynkowych było niespełnienie jednego z trzech pierwszych kryteriów art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego: decyzje gospodarcze i koszty nie były odpowiedzią na warunki panujące na rynku i nie były podejmowane bez znacznej ingerencji ze strony państwa; nie było jednego wyraźnego zestawu podstawowej dokumentacji księgowej; lub występowały znaczące wahania wynikające z przejścia od byłego nierynkowego systemu gospodarki (zob. załącznik II).

1.2 Co będzie, jeśli status Chin zmieni się w 2016 r.?

Kwestia, czy Chiny muszą uzyskać status gospodarki rynkowej od 11 grudnia 2016 r., jest przedmiotem różnych interpretacji.

Możliwa zmiana statusu Chin pociągałaby za sobą koszty gospodarcze i polityczne dla innych krajów.

Analiza gospodarcza musi uwzględniać różne aspekty. Do tej pory nie przeprowadzono kompleksowej oceny tych aspektów.

UE może stanąć w obliczu ostrego sprzeciwu politycznego, jeśli jednostronnie przyzna lub nie przyzna Chinom statusu gospodarki rynkowej. Wskazana byłaby skoordynowana reakcja z innymi członkami WTO.

Dnia 11 grudnia 2016 r., piętnaście lat po przystąpieniu Chin do WTO, jeden z akapitów sekcji 15 protokołu przystąpienia Chin do WTO ma wygasnąć. Co stanie się ze statusem Chin po 2016 r. to kwestia, która wywołuje wiele interpretacji i obaw ze strony zainteresowanych stron. Kwestia ta ma trzy główne zasadnicze aspekty: prawny, gospodarczy i w końcu polityczny.

Dyskusja polityczna skupia się na tym, czy Chiny muszą uzyskać status gospodarki rynkowej po 2016 r. oraz jaką metodologię mogłaby stosować UE w swoich postępowaniach antydumpingowych dotyczących chińskich towarów.

Kwestie gospodarcze wynikają z konieczności fundamentalnie różnego sposobu traktowania gospodarek rynkowych i nierynkowych w postępowaniach antydumpingowych. Zmiana statusu Chin po 2016 r. może ograniczyć lub nie zdolność UE do zagwarantowania, że konkurencja między przedsiębiorstwami UE a przedsiębiorstwami chińskimi jest uczciwa.

Potencjalny wpływ gospodarczy prawdopodobnie wpłynąłby „bezpośrednio” na przemysł UE w sektorach chronionych obecnie środkami natydumpingowymi. „Bezpośredni wpływ” może różnić się w zależności od sektora, kraju oraz rodzaju przedsiębiorstwa (np. wpływ może być większy na małe i średnie przedsiębiorstwa [MŚP]). Inne sektory produkcyjne mogą odczuwać „pośredni wpływ” – pozytywny (np. przez kupowanie większej ilości towarów przywożonych z Chin po niższych kosztach) lub negatywny (np. zastępowanie ich materiałów pośrednich chińskimi produktami lub nawet zniknięcie w związku ze zwiększoną konkurencją). Różnorodny wpływ może być odczuwany przez inne podmioty gospodarcze w gospodarce UE, w tym detalistów, importerów, usługobiorców będących osobami trzecimi i konsumentów. Ze względu na złożoność wpływu gospodarczego konieczne byłoby przeprowadzenie starannej oceny, aby oszacować skutki gospodarcze przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej.

Istnieją jeszcze względy polityczne, a ich koszty oraz korzyści powinny zostać również starannie ocenione. Kwestia dotycząca statusu gospodarki rynkowej Chin może wpłynąć nie tylko na dwustronne stosunki UE-Chiny, ale również stosunki UE z innymi partnerami handlowymi. Podjęcie przez UE jednostronnej decyzji o przyznaniu Chinom statusu gospodarki rynkowej zamiast przyjęcia skoordynowanego podejścia może negatywnie wpłynąć na negocjacje w sprawie TTIP ze Stanami Zjednoczonymi oraz w sprawie innych porozumień z innymi partnerami handlowymi (takimi jak Kanada i Japonia).

2 Prawne aspekty przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej

Sekcja 15 protokołu przystąpienia Chin do WTO obejmuje „Porównywalność cen przy określaniu subsydiów i dumpingu”.

Jedynie postanowienie 15 lit. a) ppkt (ii) protokołu przystąpienia Chin wygasa w grudniu 2016 r. Wynikające z tego skutki prawne są przedmiotem zawziętej debaty analityków.

Po podpisaniu protokołu przystąpienia Chin inni członkowie WTO zakładali,

Na podstawie sekcji 15 „Porównywalność cen przy określaniu subsydiów i dumpingu” (zob. załącznik I) protokół przystąpienia Chin do WTO¹⁶ zezwala importerom – członkom WTO na określenie, zgodnie z ich prawem krajowym¹⁷, czy Chiny są uznawane za gospodarkę rynkową do celów porównywalności cen. Ta sekcja wprowadza w lit. a) pewne postanowienia dotyczące gospodarki nierynkowej upoważniające członków WTO do stosowania metodologii (w swoich postępowaniach antydumpingowym przeciwko Chinom), która nie jest oparta na ścisłym porównaniu z cenami lub kosztami krajowymi w Chinach. Metodologia służy określeniu „wartości normalnej” (tzn. rzeczywistej ceny zakupu na rynku krajowym kraju wywozu), gdy nie występują warunki gospodarki rynkowej. Różnica między ceną wywozu a „wartością normalną” określa „margines dumpingu”, na podstawie którego nakładane są następnie cła antydumpingowe¹⁸.

Podpunkt (ii) w sekcji 15 lit. a) ma wygasnąć 15 lat po przystąpieniu Chin – tzn. 11 grudnia 2016 r. We wspomnianym podpunkcie określone są warunki, których należy przestrzegać, stosując metodologię nieopartą na ścisłym porównaniu z krajowymi cenami lub kosztami w Chinach (jak w przypadku ogólnej metodologii WTO) dla całej branży będącej przedmiotem postępowania. Po wygaśnięciu tego postanowienia pozostała część lit. a), jak również całe znaczenie sekcji 15 dotyczącej porównywalności cen w określaniu dumpingu stały się przedmiotem gorącej debaty, w której proponowane są różne interpretacje. Podczas gdy klauzula o wygaśnięciu wyraźnie odnosi się wyłącznie do lit. a) ppkt (ii), różni komentatorzy wyrażali wątpliwości, czy członkowie WTO mogą nadal stosować metodologię gospodarki nierynkowej w postępowaniach antydumpingowych dotyczących Chin.

Niejednoznaczność sekcji 15 wydaje się celowa i odzwierciedla kompromis między Stanami Zjednoczonymi a Chinami przy stole negocjacyjnym przed przystąpieniem Chin do WTO. Ten kompromis został później przeniesiony do wielostronnych negocjacji. We wcześniejszej wersji ust. 15 lit d) klauzula wygaśnięcia miała zastosowanie do całej lit. a). Natomiast ostateczny kompromis określał termin dla konkretnego podpunktu: lit. a) ppkt (ii). Innymi słowy obecna debata odzwierciedla wcześniejszy spór, którego nie

¹⁶ WTO, Understanding the WTO: the agreements (pl. WTO, Zrozumienie WTO: porozumienia). Anti-dumping, subsidies, safeguards: contingencies, etc. (pl. Środki antydumpingowe, subsydia, środki ochronne: nieprzewidziane okoliczności itp., zob. https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm8_e.htm [strona odwiedzona 16.12.2015]).

¹⁷ W sprawozdaniu grupy roboczej stwierdza się, że „członkowie grupy roboczej i przedstawiciel Chin ustalili, że termin „prawo krajowe” w lit. d) sekcji 15 projektu protokołu należy interpretować jako obejmujący nie tylko ustawy, ale również dekrety, rozporządzenia i przepisy administracyjne”.

¹⁸ W przypadku UE cła są nakładane zgodnie z zasadą niższego cła, tzn. na podstawie niższego z marginesów szkody i dumpingu.

że Pekin przyspieszy reformy gospodarcze i wkrótce zapewni funkcjonowanie zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej.

Dzisiaj Chiny nie funkcjonują jednak w pełni jak gospodarka rynkowa, a interwencja państwa nadal wywiera silny wpływ na ceny. W związku z tym zgodnie z prawem UE Chiny są traktowane jak gospodarka nierynkowa.

Komisja Europejska nie opublikowała oceny gospodarki Chin w oparciu o pięć unijnych kryteriów od 2008 r. Wówczas Chiny spełniały jedynie jedno z pięciu unijnych kryteriów statusu gospodarki rynkowej

można było rozwiązać w momencie przystąpienia Chin. Protokół służył wprowadzeniu tymczasowych postanowień, które miały być wdrożone w czasie przechodzenia Chin na efektywną, opartą na zasadach rynkowych gospodarkę, tym samym zapewniając partnerom handlowym WTO możliwość wykrywania chińskiego przywozu po cenach dumpingowych, nawet jeśli wpływ państwa zniekształcał ceny i koszty w Chinach. Traktowanie Chin jako gospodarki nierynkowej mogło być zakończone w każdej chwili od tego czasu, gdyby Chiny wykazały występowanie warunków rynkowych zgodnie z kryteriami określonymi w krajowym ustawodawstwie członków WTO.

UE wymienia Chiny jako gospodarkę nierynkową w unijnym podstawowym rozporządzeniu antydumpingowym (WE 1225/2009) w oparciu o fakt, że kraj ten nie spełnia pięciu kryteriów ustanowionych przez UE dla udzielania statusu gospodarki rynkowej. Najnowsza ocena wniosku Chin o przyznanie statusu gospodarki rynkowej została przeprowadzona przez UE w 2008 r.¹⁹, kiedy grupa robocza *ad hoc* ds. statusu gospodarki rynkowej koordynowała wymianę informacji między chińskimi organami a służbami Komisji Europejskiej. Wówczas tylko jedno kryterium – „odnoszące się do braku interwencji państwa w przedsiębiorstwa związane z prywatyzacją oraz braku nierynkowych form wymiany lub kompensacji takich jak wymiana barterowa” – zostało spełnione. Jeśli chodzi o pozostałe cztery kryteria, Komisja stwierdziła, że dokonano znaczących postępów, ale występowały nadal istotne zakłócenia. Wskazano konkretne obawy dotyczące „interwencji rządu w przydzielanie zasobów lub decyzje biznesowe w gospodarce”²⁰.

W swojej ocenie z 2008 r. Komisja Europejska uznała kilka punktów w postępie w kierunku realizacji reform w zakresie liberalizacji. Ogólnie jednak uznano, że Chiny nie spełniły technicznych wymogów, aby uzyskać status gospodarki rynkowej w oparciu o różne obszary, w których interwencja państwa nadal wpływała na ceny i koszty w Chinach. Była to ostatnia publiczna ocena dokonana przez UE dotycząca przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej. Kilka razy chiński rząd twierdził, że sekcja 15 protokołu przystąpienia do WTO ustanawia termin na grudzień 2016 r., po którym jego partnerzy muszą automatycznie przyznać Chinom status gospodarki rynkowej.

Jeśli UE chce zmienić status Chin w rozporządzeniu podstawowym, Komisja będzie musiała wszcząć procedurę w celu zmiany rozporządzenia podstawowego. Wiązałoby się to z wnioskiem ustawodawczym. Podczas podejmowania decyzji, czy przedkładać taki wniosek, należy wziąć pod uwagę następujące trzy elementy:

¹⁹ Komisja Europejska, *dokument roboczy służb Komisji dotyczący postępów dokonanych przez Chińską Republikę Ludową na drodze do uzyskania statusu gospodarki rynkowej w dochodzeniach w sprawie ochrony handlu*, SEC(2008) 2503 final, 19/09/2008, zob. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/june/tradoc_143599.pdf [strona odwiedzona 16.12.2015].

²⁰ *ibid.*

1. niejednoznaczność interpretacji sekcji 15 protokołu w sprawie przystąpienia Chin,
2. brak aktualnej unijnej oceny Chin pod względem pięciu technicznych wymogów odnoszących się do statusu gospodarki rynkowej ustanowionych na mocy prawa UE,
3. niepełne zrealizowanie przez Chiny swoich zobowiązań w ramach WTO. Spełnienie tych zobowiązań ułatwiłoby skuteczne działanie chińskiej gospodarki na zasadach rynkowych. Pozwoliłoby to również wyeliminować obecną potrzebę stosowania przez partnerów handlowych Chin metodologii gospodarki nierynkowej w celu porównywania cen w postępowaniach antydumpingowych dotyczących Chin.

2.1 Interpretacja sekcji 15 Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO

Specjalistyczna literatura branżowa zawiera wiele różnych interpretacji sekcji 15 Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO. W związku z tym istnieje szeroki wachlarz scenariuszy po 2016 r. przedstawianych przez różnych autorów. Większość ekspertów zakłada, że w celu uzyskania statusu gospodarki rynkowej na Chinach nadal będzie spoczywał obowiązek udowodnienia, że spełniają kryteria gospodarki rynkowej spoczywające na importerach – członkach WTO. Niemniej jednak wygaśnięcie lit. a) ppkt (ii) powoduje niepewność odnoszącą się do sposobu traktowania przywozu z Chin pod koniec 2016 r. tak, aby zapewnić zgodność z zasadami WTO.

Pekin wezwał wszystkich członków WTO do automatycznego przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej od 11 grudnia 2016 r.

Chiny kwestionują wszystkie interpretacje sekcji 15 protokołu przystąpienia, które w istocie nie przewidują automatycznego przyznania im statusu gospodarki rynkowej po 2016 r. Kilka razy Pekin potwierdzał swoje rozczarowanie w związku z obecnym traktowaniem Chin jako gospodarki nierynkowej w postępowaniach antydumpingowych członków WTO, które jeszcze nie przyznały statusu gospodarki rynkowej (*mapa tych krajów jest przedstawiona poniżej na rys. 1*). Pekin wyrażał również poważne obawy dotyczące możliwych opóźnień w przejściu do pełnego statusu gospodarki rynkowej. Z uwagi na fakt, że możliwe jest stosowanie metodologii opartej na odwołaniu się do danych dotyczących podobnego państwa (tzn. metodologii, która nie opiera się na ścisłym porównaniu z krajowymi cenami lub kosztami w Chinach), obecne „marginesy dumpingu” są wyższe niż wskazywałyby obliczenia przy zastosowaniu chińskich cen. Według Pekinu jest to „niesprawiedliwe traktowanie”. Z drugiej strony w przypadku przemysłu UE chronionego cłami opartymi na tej metodologii dumping nie byłby wykrywany przy uwzględnieniu jedynie chińskich cen. Chiński rząd nadal w wysokim stopniu wpływa na chińskie ceny i koszty, co ostatecznie zagraża możliwości zapewnienia uczciwej konkurencji między chińskimi i unijnymi producentami. Kwestię tę dalej komplikuje obecność unijnych producentów w Chinach (w szczególności poprzez spółki *joint venture*). Ci

producenci skorzystaliby na zmniejszeniu ceł antydumpingowych. To samo dotyczy europejskich producentów i detalistów, których towary są częściowo lub całkowicie produkowane w Chinach.

Różni badacze przedstawiali różne prawne interpretacje dotyczące tego, czego wymaga protokół po grudniu 2016 r. Interpretacje te mają różne implikacje w odniesieniu do tego, co UE musiałaby zrobić, aby zapewnić zgodność z zasadami WTO.

Można opisać cztery ogólne scenariusze:

1. Chiny nie uzyskają automatycznie statusu gospodarki rynkowej; UE może nadal stosować swoją metodologię.

Według badaczy Chiny nie uzyskują automatycznie statusu gospodarki rynkowej (chyba że zostaną spełnione warunki określone w sekcji 15 lit. d)). Członkowie WTO mogą nadal stosować metodologię (w tym unijną metodologię opartą na odwołaniu się do danych dotyczących podobnego państwa) pomijając chińskie ceny i koszty²¹.

2. Chiny nie uzyskają automatycznie statusu gospodarki rynkowej; UE może jedynie kontynuować stosowanie alternatywnej metodologii pod pewnymi warunkami i musi w każdym przypadku dostosować swoje ramy prawne i administracyjne.

Chiny nie uzyskują automatycznie statusu gospodarki rynkowej (chyba że zostaną spełnione warunki określone w sekcji 15 lit. d)). UE może stosować alternatywną metodologię, jednak wyłącznie pod pewnymi warunkami. Badacze ci twierdzą, że wygaśnięcie ust. 15 lit. a) ppkt (ii) oznacza, że należy zaprzestać *ogólnego* stosowania metodologii opartej na odwołaniu się do danych dotyczących podobnego państwa. Autorzy twierdzą jednak również, że klauzula otwarcia w sekcji 15 lit. a) w związku z ust. 150 sprawozdania grupy roboczej²² zezwala na stosowanie alternatywnych metodologii w *określonych sytuacjach*, aby zapewnić „obiektywne porównanie” między cenami w oparciu o art. 2 ust. 4 Porozumienia antydumpingowego.

Wydaje się, że w [opublikowanym \(ujawnionym\) wyciągu z opinii służb prawnych Parlamentu Europejskiego](#) przyjęto ten sam tok

Najczęściej analizy proponują cztery możliwe scenariusze dotyczące statusu Chin po 2016 r. w oparciu o różne interpretacje Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO.

²¹ O'Connor, B., *The Myth of China and Market Economy Status in 2016* (pl. *Mit Chin i status gospodarki rynkowej w 2016 r.*), NCTM, 2015; Ruessmann, L., Beck, J., „2016 and the Application of an NME Methodology to Chinese Producers in Anti-dumping Investigations.” (pl. „2016 r. i stosowanie metodologii gospodarki nierynkowej do chińskich producentów w postępowaniach antydumpingowych”), *Global Trade and Customs Journal*, 10(9), s. 457–463.

²² Pełna treść ust. 150 sprawozdania [grupy roboczej w sprawie przystąpienia Chin](#): „*Kilku członków grupy roboczej zwróciło uwagę, że Chiny kontynuują proces przechodzenia na gospodarkę w pełni rynkową.*

Członkowie ci zauważyli, że w tych okolicznościach, w przypadku przywozu towarów pochodzenia chińskiego do członka WTO, mogą występować szczególne trudności w określaniu porównywalności kosztu i ceny w kontekście postępowania antydumpingowego i postępowania w sprawie cła wyrównawczego. Zdaniem tych członków w takich przypadkach dla importera – członka WTO może okazać się konieczne uwzględnienie możliwości, że ścisłe porównanie z krajowymi cenami i kosztami w Chinach może nie zawsze być odpowiednie”.

rozumowania. W każdym razie w opinii stwierdza się, że UE musiałaby dostosować swoje ramy prawne i administracyjne – rozporządzenie podstawowe. UE mogłaby stosować alternatywną metodologię w postępowaniach przeciwko przywozowi z Chin, tak długo jak Chiny nie spełnią pięciu kryteriów UE.

3. Chiny uzyskują status gospodarki rynkowej.

Ten scenariusz wykluczyłby możliwość stosowania traktowania na zasadach gospodarki nierynkowej w postępowaniach antydumpingowych. Ten pogląd został poparty przez [Szwedzką Radę ds. Handlu \(2015\)](#), kilku chińskich badaczy²³ i inne podmioty²⁴. Według rozumowania niektórych z tych autorów, po wygaśnięciu ust. 15 lit. a) ppkt (ii), pozostała treść lit. a) stanie się niewystarczającym uzasadnieniem dla odejścia od ogólnych metodologii zawartych w art. VI GATT 1994. W związku z tym, zdaniem autorów, nie będzie podstawy prawnej do wykorzystywania danych z państwa trzeciego (jak to robi UE, stosując metodologię opartą na odwołaniu się do danych dotyczących podobnego państwa) po 11 grudnia 2016 r. lub do traktowania Chin jako gospodarki nierynkowej.

Dla UE oznaczałoby to konieczność zmiany rozporządzenia nr 1225/2009 i usunięcia Chin z wykazu gospodarek nierynkowych.

4. Status gospodarki rynkowej Chin byłby określany dla każdego przypadku z osobna.

Autorzy opowiadający się za tym scenariuszem przyjmują podobny tok rozumowania do tych, którzy twierdzą, że Chiny uzyskują status gospodarki rynkowej (opcja 3), utrzymując jednocześnie możliwość oceny istnienia warunków gospodarki rynkowej osobno dla każdego przypadku. W ramach ogólnej zasady traktowanie na zasadach gospodarki nierynkowej nie byłoby możliwe. Możliwe byłyby jednak korekty w przypadku istnienia dowodów na zakłócanie cen. Niektóre sektory mogą być wyłączone z ogólnej zasady traktowania na zasadach gospodarki rynkowej.

Ten scenariusz zakłada, że UE mogłaby stosować swoją metodologię

²³ Rao Weijia, (2013) China's Market Economy Status under WTO Antidumping Laws after 2016 (pl. Status gospodarki rynkowej Chin według przepisów antydumpingowych WTO po 2016 r.), Tsinghua China Law Review tom 5, 2013; Y. Yu (2013), Rethinking China's Market Economy Status in Trade Remedy Disputes after 2016: Concerns and challenges (pl. Nowe podejście do statusu gospodarki rynkowej Chin w sporach dotyczących środków zaradczych w handlu po 2016 r.: obawy i wyzwania), Asian Journal of WTO and International Health Law and Policy tom 8, 2013.

²⁴ Tietje C., Nowrot, K., *Myth or Reality? China's Market Economy Status under the WTO Anti-dumping Law after 2016* (pl. Mit czy rzeczywistość? Status gospodarki rynkowej Chin według przepisów antydumpingowych WTO po 2016 r.), Policy Papers on Transnational Economic Law nr 34, grudzień 201; Graafsma, F., Kumashova, E., "In re China's Protocol of Accession and the Anti-Dumping Agreement: Temporary Derogation or Permanent Modification?", *Global Trade and Customs Journal* (pl. W sprawie protokołu przystąpienia Chin do WTO i porozumienia antydumpingowego: tymczasowe odstępstwo czy permanentna zmiana?), nr 4, 2014, s. 154–59.

Każdy scenariusz przynosi różne konsekwencje gospodarcze i polityczne.

„korekty kosztów” – stosowaną obecnie do niektórych spraw dotyczących Rosji, Indii i Argentyny²⁵ – do spraw dotyczących Chin. Należy jednak podkreślić, że ta metodologia była kwestionowana przez partnerów handlowych. Decyzja w ramach procesu rozstrzygnięcia sporów WTO jest przygotowywana.

Decyzja o przyjęciu powyższych interpretacji jednostronnie może narazić UE na koszty gospodarcze i polityczne.

Zgodnie z pierwszą interpretacją (brak zmiany statusu Chin i metodologii UE) UE nadal stosowałaby metodologię gospodarki nierynkowej w postępowaniach antydumpingowych dotyczących przywozu z Chin wszczętych po grudniu 2016 r. Takie podejście może zostać zakwestionowane przez Chiny w przypadku spraw wszczętych po 2016 r. i wówczas Pekin zwracałby się do WTO o podjęcie decyzji w danej sprawie. Nawet gdyby WTO uznałaby prawodawstwo UE za niezgodne z zasadami WTO – „najgorszy scenariusz” – UE miałyby odpowiedni czas na dostosowanie i zastosowanie się do decyzji Panelu i Organu Apelacyjnego WTO. Wyłącznie gdyby UE uporczywie zachowywała się w sposób uznany za niezgodny z zasadami WTO, Chiny mogłyby uzyskać upoważnienie do podjęcia działań odwetowych. Mogłyby to ostatecznie spowodować wysokie koszty gospodarcze. Naraziłoby to również UE na koszty polityczne, ponieważ relacje UE–Chiny byłyby zagrożone – przynajmniej w krótkiej perspektywie czasowej: mogłyby wystąpić negatywne skutki dla dwustronnej umowy inwestycyjnej między UE a Chinami oraz dla obecnego finansowego wkładu Chin w kilka unijnych inicjatyw, takich jak plan Junckera i inicjatywy inwestycyjne w zakresie zabezpieczeń w celu ożywienia wzrostu w Europie.

Dwa scenariusze obejmują alternatywne metody hybrydowe do oceny chińskiego dumpingu po 2016 r.

Drugi scenariusz po 2016 r. (Chiny nie uzyskują automatycznie statusu gospodarki rynkowej i UE może stosować alternatywne metodologie, ale wyłącznie pod pewnymi warunkami) opiera się na założeniu, że możliwe byłoby opracowanie wykonalnej „alternatywnej metodologii” do obliczania „wartości normalnej” w postępowaniach antydumpingowych. Dla UE taka interpretacja prawdopodobnie wiązałaby się z kosztami politycznymi podobnymi do tych opisanych powyżej. Taka perspektywa otwiera jednak również możliwość osiągnięcia kompromisu z Chinami w sprawie podejścia UE do postępowań antydumpingowych dotyczących chińskich produktów. Przyznanie statusu gospodarki rynkowej nadal byłoby uzależnione od spełnienia pięciu unijnych kryteriów dotyczących statusu gospodarki rynkowej.

Unijna metodologia korekty kosztów ma wątpliwą wartość – przynajmniej do czasu rozstrzygnięcia rozpatrywanych na forum

W tym sensie druga interpretacja zbiega się z czwartą (w której status gospodarki rynkowej jest określany dla każdego przypadku osobno). Obie przewidują alternatywy dla obecnej metodologii gospodarki nierynkowej.

²⁵ UE – środki antydumpingowe nałożone na biodiesel z Argentyny (DS473); UE – metodologia w zakresie „korekty kosztów” i niektóre środki antydumpingowe nałożone na przywóz z Rosji (DS474); UE – środki antydumpingowe nałożone na biodiesel z Indonezji (DS480).

WTO sporów.

Jedną z takich alternatyw mogłoby być wyłączenie sektorów lub branż z traktowania na zasadach rynkowych, choć dopiero okaże się, czy jest to rozwiązanie zgodne z zasadami WTO. UE stosuje obecnie metodologię „korekty kosztów” w kilku przypadkach (np. Rosja, Indie i Argentyna). W tej metodologii zgodnie z art. 2 ust. 4 Porozumienia antydumpingowego WTO występowanie „szczególnej sytuacji rynkowej” uzasadnia odwołanie się do metodologii, która uwzględnia koszt produkcji w kraju pochodzenia oraz rozsądną kwotę na koszty administracyjne, sprzedaży oraz wszelkie inne koszty i na zyski²⁶. Jest jedno istotne zastrzeżenie: jak wspomniano powyżej, ta metodologia jest obecnie kwestionowana przez partnerów handlowych UE i może zostać uznana za niezgodną z zasadami WTO (zob. sprawy przywołane w przypisie 23). Nawet jeśli kolejne orzeczenia WTO zezwolą UE na dalsze stosowanie tej metodologii pod pewnymi warunkami, mogą pojawić się inne czynniki. Charakter interwencji państwa w Chinach może być tak powszechny, że zbyt trudne jest wykrycie subsydiów państwowych – a co za tym idzie, innych zakłóceń cen i kosztów produkcji²⁷ – aby umożliwić organom importującym zgromadzenie wystarczających informacji i zastosowanie właściwych korekt kosztów w określonych postępowaniach.

Wydaje się, że taka sytuacja ma miejsce w Australii (zob. poniżej).

²⁶ Podstawę prawną uzupełnia art. 2.2.1.1. Porozumienia antydumpingowego WTO, zgodnie z którym koszty produkcji są określane przez odniesienie do ksiąg producenta eksportującego, ale nie wtedy, gdy koszty te nie dokumentują właściwie kosztów związanych z produkcją i sprzedażą produktu objętego postępowaniem.

²⁷ Komisja Europejska, *dokument roboczy służb Komisji dotyczący postępów dokonanych przez Chińską Republikę Ludową na drodze do uzyskania statusu gospodarki rynkowej w dochodzeniach w sprawie ochrony handlu*, SEC(2008) 2503 final, 19.09.2008, zob. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2009/june/tradoc_143599.pdf [strona odwiedzona 16.12.2015].

Przykład australijski

Australia, członek WTO, uznała Chiny za gospodarkę rynkową w 2005 r. Od tego czasu opiera się na korektach kosztów w celu ustalenia wartości normalnych przywozu z Chin w sprawach antydumpingowych. Marginesy dumpingu stwierdzone przez Australię są zdecydowanie węższe niż te stwierdzone przez członków WTO, którzy nie przyznali Chinom statusu gospodarki rynkowej. Na przykład, w postępowaniu prowadzonym przez Australię dotyczącym kół samochodowych stwierdzono, że marginesy wynosiły w większości poniżej 10%, natomiast większość marginesów UE dla tego samego produktu wyliczono na 40–60%.

Przedstawiciele australijskiego przemysłu skarżyli się, że niższe marginesy dumpingu przynajmniej częściowo wynikały z metodologii korekty kosztów – oraz że marginesy byłyby wyższe, gdyby Chiny były traktowane jako gospodarka nierynkowa. W odpowiedzi Komisja ds. Produktowności rządu australijskiego wydała w 2010 r. sprawozdanie uznające pewną merytoryczną zasadność skarg dotyczących braków w metodologiach stosowanych do obliczania wartości normalnej. Komisja wydała zalecenia, „aby rozwiać niektóre obawy dotyczące traktowania przywozu z Chin”. Obejmowały one „należyte uwzględnienie ustaleń dotyczących zagranicznych spraw odnoszących się do cel antydumpingowych i wyrównawczych”²⁸. Australia przeprowadziła działania w tym zakresie – głównie badając podobne zagraniczne postępowania prowadzone przez UE i Stany Zjednoczone.

Od 2010 r. Australia wprowadziła trzy pakiety reform dotyczących systemu antydumpingowego w Australii.

Trzeci scenariusz (przewidujący przyznanie Chinom statusu gospodarki rynkowej oraz wykorzystywanie chińskich cen i kosztów w kontekście postępowań antydumpingowych) może również prowadzić do różnych gospodarczych kosztów i korzyści. Nie zostały one jeszcze wyliczone przez Komisję Europejską w całościowej ocenie skutków. W niektórych badaniach zleconych przez przemysł UE (przede wszystkim Scott i Jiang 2015) próbowano zmierzyć potencjalne skutki gospodarcze wynikające ze zmiany statusu Chin po 2016 r. Oszacowano, że wystąpią poważne szkody dla przemysłu UE oraz całej gospodarki UE – i nie tylko w przypadku sektorów, w których obowiązują środki antydumpingowe. Trafność tej analizy stała się przedmiotem intensywnej dyskusji wśród badaczy oraz wśród różnych zainteresowanych stron. Niemniej jednak jest to jedyne badanie, w którym próbowano zmierzyć „pośrednie tworzenie miejsc pracy”, które może zostać zagrożone w związku ze zmianą statusu Chin oraz zmniejszeniem cel antydumpingowych stosowanych do przywozu z Chin. W badaniu nie

Przykład Australii sugeruje, że metodologie korekty kosztów mają pewne wady. UE powinna dokładnie rozważyć zalety i wady takiego podejścia przed podjęciem działań.

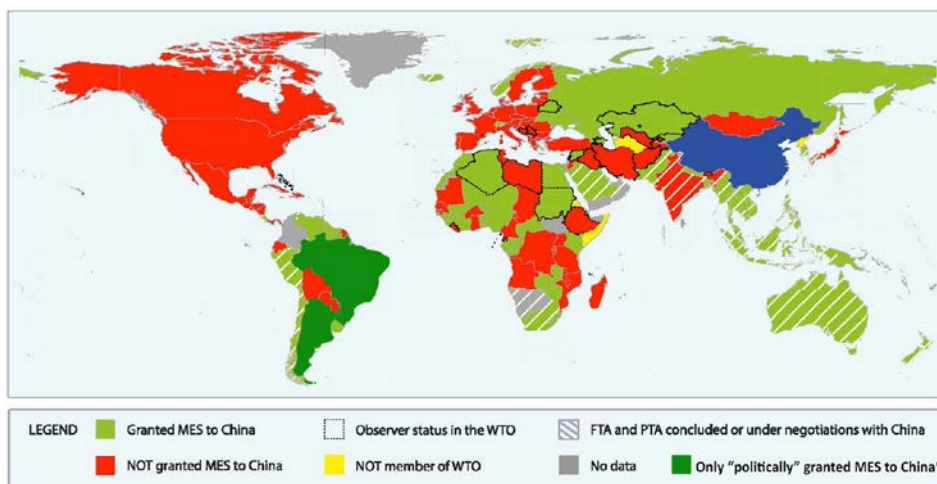
Zamiast podejmować jednostronną decyzję w sprawie statusu gospodarki rynkowej Chin, UE najlepiej służyłyby konsultacje z innymi członkami WTO i koordynacja swojego podejścia.

²⁸ Komisja ds. Produktowności rządu australijskiego, *Australia's Anti-dumping and Countervailing System. Inquiry Report* (pl. *Australijski system cel antydumpingowych i wyrównawczych. Sprawozdanie z dochodzenia*), nr 48, 18 grudnia 2009 r., zob. <http://www.pc.gov.au/inquiries/completed/antidumping/report/anti-dumping.pdf> [strona odwiedzona 16.12.2015].

oceniano ewentualnych korzyści gospodarczych dla przemysłu UE i bardziej ogólnie dla gospodarki UE, gdyby Chiny uzyskały status gospodarki rynkowej.

Rys. 1:

Mapa członków WTO, którzy przyznali Chinom status gospodarki rynkowej

Źródło: Departament Polityczny, w oparciu o wersję opublikowaną przez [Biuro Analiz Parlamentu Europejskiego](#).

**Nie wprowadzono żadnych zmian w ustawodawstwie (lub praktyce), aby zrealizować polityczne zobowiązanie do przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej.*

Członkowie WTO nie są obecnie zjednoczeni w swojej opinii dotyczącej sposobu traktowania Chin w postępowaniach antydumpingowych po 11 grudnia 2016 r. – lub jak powinni zmienić własne ustawodawstwo, jeśli taka zmiana będzie konieczna, aby ich przepisy były zgodne z zasadami WTO. Wśród członków WTO, którzy nie przyznali jeszcze Chinom statusu gospodarki rynkowej są Stany Zjednoczone, Kanada, Meksyk, Turcja, Indie i Japonia. Brazylia i Argentyna zobowiązały się do uznania Chin za gospodarkę rynkową w 2004 r., ale nigdy nie zmieniły metodologii gospodarki nierynkowej, którą wykorzystywały w postępowaniach antydumpingowych dotyczących przywozu z Chin.

Panuje ogólna niezgoda w odniesieniu do interpretacji sekcji 15 Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO: obecnie do czasu wydania przez WTO orzeczenia w tej sprawie nie ma konsensusu co do konsekwencji związanych z klauzulą wygaśnięcia sekcji 15.

Komisja Europejska może teraz przyjąć jedną interpretację. Nie jest jednak do tego zobligowana – może również zaczekać na ewentualną decyzję WTO przed złożeniem wniosku o zmianę obecnie obowiązującego rozporządzenia podstawowego nr 1225/2009. Niezależnie od tego, jaką drogę wybierze Komisja, należy wcześniej ocenić różne konsekwencje gospodarcze każdej opcji. Przyznanie Chinom statusu gospodarki rynkowej jest nieodwracalnym krokiem. Jeśli Komisja pójdzie jedną drogą, podczas gdy inni partnerzy handlowi wybiorą inną, może to doprowadzić do dalszych komplikacji i zakłóceń handlu. Byłoby to trudne do naprawienia, gdyby Komisja podjęła już nieodwołalną decyzję.

3 Wnioski

Kwestia przyznania statusu gospodarki rynkowej Chinom obejmuje wartości i względy, które Komisja Europejska i Parlament Europejski powinny omówić.

Kwestia nie dotyczy protekcjonizmu, ale nieuczciwej konkurencji.

Należy podkreślić trzy punkty:

1. Chiny nie spełniają unijnych kryteriów statusu gospodarki rynkowej.
2. UE nie przeprowadziła całościowej oceny skutków.
3. Wiele unijnych miejsc pracy jest uzależnionych od sektorów, w których produkty podlegają obecnie środkom antydumpingowym w przypadku przywozu z Chin.

Zasady zawarte w nowo wydanej strategii Komisji Europejskiej – „Handel z korzyścią dla wszystkich” wspierają bardziej „odpowiedzialną” i „skuteczną” politykę handlową w UE, w której „zapewnione jest równe traktowanie państw, obywateli i przedsiębiorstw”, a „konsumenci, pracownicy i małe przedsiębiorstwa mogą w pełni czerpać korzyści z handlu”²⁹. Jednocześnie „UE stanowczo sprzeciwia się nieuczciwym praktykom handlowym poprzez środki antydumpingowe i antysubsydyjne”.

Jako ustawodawca w zakresie unijnej polityki handlowej Parlament Europejski musi rozumieć wszystkie konsekwencje zmiany w unijnej polityce handlowej dotyczącej Chin, aby dokonać świadomych wyborów politycznych i przeciwdziałać negatywnym skutkom, jeśli się pojawią.

Decyzja UE w sprawie statusu gospodarki rynkowej Chin może zasadniczo zmienić politykę handlową UE. Istotne jest, aby Komisja Europejska regularnie i niezwłocznie informowała Parlament Europejski o zamiarach Komisji i sposobie rozumowania w odniesieniu do tej kwestii.

Podsumowując, należy podkreślić trzy punkty:

1. Chiny nie spełniają technicznych kryteriów statusu gospodarki rynkowej określonych w przepisach UE, co pozwoliłoby temu krajowi osiągnąć „status gospodarki rynkowej” do celów postępowań antydumpingowych. Zmiana statusu Chin doprowadziłaby do zmiany warunków, skłaniając UE do działania na rzecz zapewnienia równych warunków w międzynarodowej konkurencji.
2. Gospodarcze skutki przyznania Chinom statusu gospodarki rynkowej mogą być pozytywne dla pewnych sektorów gospodarki, a negatywne dla innych. Nie przeprowadzono jednak jeszcze kompleksowej oceny skutków. W związku z tym wpływ netto na gospodarkę UE pozostaje niejasny.
3. Większość środków antydumpingowych obowiązujących dla przywozu z Chin jest skoncentrowana w określonych sektorach, przy czym w największym stopniu w sektorze stali. Sektor ten obsługuje zarówno przemysł surowcowy, jak i przetwórczy. Odgrywa zasadniczą rolę w europejskim przemyśle wytwórczym i ogólnie w gospodarce europejskiej z ponad 350 000 bezpośrednich miejsc pracy i kilkoma milionami więcej w powiązanych sektorach.

W rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie przemysłu stalowego w UE: ochrona pracowników i przedsiębiorstw (RSP 2014/2976) Parlament wyraził swoją opinię, że „UE powinna promować politykę rozwoju produkcji

²⁹Komisja Europejska, *Trade for all. Towards a more responsible trade and investment policy* (pl. *Handel z korzyścią dla wszystkich: w kierunku bardziej odpowiedzialnej polityki handlowej i inwestycyjnej*, zob. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf [strona odwiedzona 16.12.2015]).

przemysłowej we wszystkich państwach członkowskich, aby zapewnić miejsca pracy na terytorium UE, oraz powinna dążyć do osiągnięcia wyznaczonego celu polegającego na **zwiększeniu do roku 2020 obecnego udziału przemysłu w tworzeniu PKB do poziomu co najmniej 20%**. W tekście podkreślono również, że „uczciwy handel wyrobami stalowymi może funkcjonować tylko pod warunkiem przestrzegania podstawowych praw pracowników i standardów środowiskowych” i zwrócono uwagę na to, że „przywóz po cenach dumpingowych prowadzi do nieuczciwej konkurencji, zwłaszcza w przypadku producentów stali nierdzewnej w Europie”³⁰.

Niezależnie od tego, co zrobią europejskie instytucje, ustanawiając zasady handlu z Chinami po 2016 r., będą musiały rozważyć trzy punkty wskazane powyżej. Parlament Europejski i Komisja Europejska nie mogą ignorować się nawzajem w tak istotnym momencie.

Koordinacja między instytucjami ma fundamentalne znaczenie nie tylko dlatego, że Parlament odgrywa rolę ustawodawczą w polityce handlowej UE. W tym przypadku pojawienie się rozbieżności między tymi instytucjami może później negatywnie odbić się na obu instytucjach, szkodząc wizerunkowi UE i potencjalnie interesom UE w przyszłych postępowaniach przeciwko Chinom.

W grę wchodzi również głębszy, systemowy wpływ na gospodarkę UE oraz ponowne rozważenie zasad wolnego handlu. Obecnie nieuczciwa konkurencja pozostaje zjawiskiem potępianym przez UE. Jeśli jednak UE przyzna Chinom status gospodarki rynkowej zanim spełnią warunki, stanowisko Unii w sprawie nieuczciwej konkurencji może runąć wraz z równymi warunkami działania.

Z uwagi na wysokość stawki konieczna jest koordynacja ze strony Parlamentu Europejskiego i Komisji w tym istotnym momencie.

³⁰Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie przemysłu stalowego w UE: ochrona pracowników i przedsiębiorstw (2014/2976(RSP)), zob. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=PL&reference=P8-TA-2014-0104> [strona odwiedzona 16.12.2015].

Załącznik I – sekcja 15 Protokołu przystąpienia Chińskiej Republiki Ludowej do WTO

15. Porównywalność cen w określaniu subsydiów i dumpingu

Artykuł VI GATT 1994, Porozumienie o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994 („Porozumienie antydumpingowe”) i Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych mają zastosowanie w postępowaniach dotyczących przywozu towarów pochodzących z Chin do członka WTO zgodnie z następującymi zasadami:

a) określając porównywalność cen zgodnie z art. VI GATT 1994 i Porozumieniem antydumpingowym, importer – członek WTO stosuje chińskie ceny lub koszty dla przemysłu objętego dochodzeniem lub metodologię, która nie jest oparta na ścisłym porównaniu z krajowymi cenami lub kosztami w Chinach w oparciu o następujące zasady:

(i) jeżeli producenci objęci dochodzeniem są w stanie wyraźnie wykazać, że w przemyśle produkującym produkt podobny obowiązują warunki rynkowe w odniesieniu do wytwarzania, produkcji i sprzedaży tego produktu, importer – członek WTO stosuje chińskie ceny lub koszty dla przemysłu objętego dochodzeniem w określaniu porównywalności cen;

(ii) importer – członek WTO może stosować metodykę nieopartą na bezpośrednim porównaniu z cenami lub kosztami krajowymi w Chinach, jeżeli producenci objęci dochodzeniem nie są w stanie wyraźnie wykazać, że w przemyśle produkującym produkt podobny obowiązują warunki rynkowe w odniesieniu do wytwarzania, produkcji i sprzedaży tego produktu;

b) W postępowaniach na podstawie części II, III i V Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych w odniesieniu do subsydiów opisanych w art. 14 lit. a), 14 lit. b), 14 lit. c) i 14 lit. d), zastosowanie mają odpowiednie postanowienia Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych; jeśli jednak występują szczególne trudności w tym stosowaniu, wówczas importer – członek WTO może stosować metodologię do identyfikacji i zmierzenia korzyści subsydiów uwzględniającę możliwość, że warunki panujące w Chinach mogą nie zawsze być dostępne jako odpowiednie punkty odniesienia. Stosując takie metodologie, tam gdzie to możliwe, importer – członek WTO powinien dostosować takie panujące warunki przed rozważeniem zastosowania warunków panujących poza Chinami.

c) Importer – członek WTO powiadamia Komitet ds. praktyk antydumpingowych o stosowanych metodologiach zgodnie z lit. a) oraz powiadamia Komitet do spraw subsydiów i środków wyrównawczych o stosowanych metodologiach zgodnie z lit. b).

d) Gdy Chiny dowiodą, zgodnie z prawem krajowym importera – członka WTO, że są gospodarką rynkową:

(i) postanowienia lit. a) wygasają, pod warunkiem że krajowe prawo importującego członka zawiera kryteria gospodarki rynkowej na dzień przystąpienia.

(ii) W każdym przypadku postanowienia lit. a) ppkt (ii) wygasają 15 lat po dniu przystąpienia.

(iii) Ponadto jeśli Chiny dowiodą, zgodnie z prawem krajowym importera – członka WTO, że w danym przemyśle lub sektorze panują warunki gospodarki rynkowej, postanowienia lit. a) dotyczące gospodarki nierynkowej nie będą już miały zastosowania do tego przemysłu lub sektora.

Załącznik II – odmowa przyznania chińskim przedsiębiorstwom traktowania na zasadach rynkowych w unijnych postępowaniach antydumpingowych od 2010 r.

Poniższy wykaz zawiera sprawy, w których chińskie przedsiębiorstwa wnioskowały o przyznanie traktowania na zasadach rynkowych w kontekście unijnych postępowań antydumpingowych dotyczących przywozu z Chin oraz podane przez Komisję Europejską przyczyny odmowy takiego traktowania na podstawie oceny pięciu kryteriów przyznania traktowania na zasadach rynkowych (art. 2 ust. 7 lit. c)) podstawowego rozporządzenia antydumpingowego nr 1225/2009³¹:

- **Przędza o dużej wytrzymałości na rozciąganie, z poliestrów, pochodząca z Chińskiej Republiki Ludowej**³²

Traktowanie na zasadach rynkowych przyznano jednemu producentowi eksportującemu (motyw 52), ale odmówiono dwóm innym objętym próbą producentom za niespełnienie wymogów kryteriów określonych w 1 do 3 art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (zob. motywy 49 do 51).

Ustalenia te zostały potwierdzone rozporządzeniem ostatecznym.³³

- **Ręczne wózki paletowe pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej (częściowy przegląd okresowy)**³⁴

Jeden eksporter zwrócił się z wnioskiem o przyznanie traktowania na zasadach rynkowych, ale traktowanie takie nie zostało przyznane, ponieważ nie spełniał trzech pierwszych kryteriów art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (motywy 18 do 32).

- **Ręczne wózki paletowe pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej (przegląd pod kątem nowego eksportera)**³⁵

Jednemu chińskiemu producentowi przyznano traktowanie na zasadach rynkowych po wykazaniu przez niego, że spełnia wszystkie wymagania art. 2 ust. 7 lit. c) (motywy 21 do 41).

- **Deski do prasowania pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej produkowane przez Since**

³¹ Pięć kryteriów MET opartych na WE 1225/2009 art. 2 ust. 7 lit. c):

– decyzje przedsiębiorstw dotyczące cen, kosztów i nakładów, włączając na przykład surowce, koszty technologii i pracy, produkcję, sprzedaż i inwestycje, podejmowane są w odpowiedzi na sygnały rynkowe odzwierciedlające podaż i popyt oraz bez poważnej ingerencji w tym zakresie ze strony państwa, a koszty ważniejszych nakładów właściwie odzwierciedlają wartości rynkowe,
– przedsiębiorstwa posiadają jeden wyraźny zestaw podstawowej dokumentacji księgowej, która jest niezależnie kontrolowana zgodnie z międzynarodowymi standardami rachunkowości oraz jest stosowana pod każdym względem,
– koszty produkcji i sytuacja finansowa przedsiębiorstw nie podlegają znaczącym wahaniom, wynikającym z przejścia z byłego nierynkowego systemu gospodarki, w szczególności w odniesieniu do amortyzacji środków trwałych, innych odpisów, wymiany barterowej oraz płatności przez rekompensatę długów,
– rozpatrywane przedsiębiorstwa podlegają przepisom ustawowym dotyczącym upadłości i własności, które gwarantują pewność i stabilność prawną działania tych przedsiębiorstw, oraz
– przeliczanie walut odbywa się po kursie rynkowym.

³² Rozporządzenie (UE) nr 478/2010 z dnia 1 czerwca 2010 r.

³³ Rozporządzenie (UE) nr 1105/2010 z dnia 29 listopada 2010 r.

³⁴ Rozporządzenie (UE) nr 372/2013 z dnia 22 kwietnia 2013 r.

³⁵ Rozporządzenie (UE) nr 946/2014 z dnia 4 września 2014 r.

Hardware (Guangzhou) Co., Ltd.³⁶

Chiński producent nie uzyskał traktowania na zasadach rynkowych, ponieważ nie spełniał dwóch pierwszych wymogów art. 2 ust. 7 lit. c): decyzje gospodarcze i koszty są odpowiedzią na warunki panujące na rynku i brak jest znacznej ingerencji ze strony państwa i posiada czytelny zestaw podstawowej dokumentacji księgowej (motywy 25 do 44).

- **Deski do prasowania pochodzące między innymi z Chińskiej Republiki Ludowej³⁷**

Chiński wnioskodawca nie uzyskał traktowania na zasadach rynkowych, ponieważ nie był w stanie udowodnić spełnienia pierwszego kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) (motywy 12 do 32).

- **Deski do prasowania pochodzące między innymi z Chińskiej Republiki Ludowej (przeгляд pod kątem nowego eksportera)³⁸**

Wnioskodawcy nie przyznano traktowania na zasadach rynkowych, ponieważ nie spełnił drugiego i trzeciego kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego: wyraźny zestaw podstawowej dokumentacji księgowej i nie występują znaczne zakłócenia przeniesione z poprzedniego systemu gospodarki nierynkowej (motywy 14 do 23).

- **Gwintowane łączniki rur lub przewodów rurowych, odlewane z żeliwa ciągliwego, pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej i Tajlandii³⁹**

Traktowania na zasadach rynkowych odmówiono dwóm chińskim eksporterom, którzy wnioskowali o przyznanie takiego traktowania, ponieważ nie spełniali wymogów kryteriów 1 i 2 art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego: decyzje gospodarcze i koszty są odpowiedzią na warunki panujące na rynku i brak jest znacznej ingerencji ze strony państwa i posiadają wyraźny zestaw podstawowej dokumentacji księgowej (motywy 32 do 43).

Ustalenia te zostały potwierdzone rozporządzeniem ostatecznym (motyw 15).⁴⁰

- **Melamina pochodząca z Chińskiej Republiki Ludowej⁴¹**

Komisja uznała, że żadne ze współpracujących chińskich przedsiębiorstw, które wystąpiły o przyznanie im traktowania na zasadach rynkowych, nie mogło wykazać spełnienia kryteriów określonych w pierwszym, drugim i trzecim kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (motywy 16 do 32).

Ustalenia te zostały potwierdzone rozporządzeniem ostatecznym (motyw 19).⁴²

- **Powlekane organicznie produkty ze stali pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej⁴³**

Komisja uznała, że żadna z dwóch grup współpracujących przedsiębiorców eksportujących w ChRL, które wystąpiły o przyznanie im traktowania na zasadach rynkowych, nie mogła wykazać spełnienia kryteriów określonych w pierwszym i drugim kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (motywy 21 do 38).

Ustalenia te zostały potwierdzone w motywie 23 rozporządzenia ostatecznego.⁴⁴

³⁶ Rozporządzenie (UE) nr 1243/2010 z dnia 20 grudnia 2010 r.

³⁷ Rozporządzenie (UE) nr 270/2010 z dnia 29 marca 2010 r.

³⁸ Rozporządzenie (UE) nr 77/2010 z dnia 19 stycznia 2010 r.

³⁹ Rozporządzenie (UE) nr 1071/2012 z dnia 14 listopada 2012 r.

⁴⁰ Rozporządzenie (UE) nr 430/2013 z dnia 13 maja 2013 r.

⁴¹ Rozporządzenie (UE) nr 1035/2010 z dnia 15 listopada 2010 r.

⁴² Rozporządzenie (UE) nr 457/2011 z dnia 10 maja 2011 r.

⁴³ Rozporządzenie (UE) nr 845/2012 z dnia 18 września 2012 r.

- **Kwas szczawiowy pochodzący z Indii i Chińskiej Republiki Ludowej⁴⁵**

Przedsiębiorstwa objęte dochodzeniem nie udowodniły spełnienia pierwszego, drugiego ani trzeciego kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego i w związku z tym nie przyznano im traktowania na zasadach rynkowych (motywy 26 do 32).

Ustalenia te zostały potwierdzone w motywie 35 rozporządzenia ostatecznego.⁴⁶

- **Produkty z włókien ciągłych szklanych pochodzących z Chińskiej Republiki Ludowej⁴⁷**

Jednemu objętemu próbą producentowi przyznano traktowania na zasadach rynkowych (motyw 28), natomiast pozostali nie uzyskali MET ze względu na fakt, że podejmowane przez nich decyzje nie zostały uznane wolne od ingerencji państwa oraz ze względu na fakt, że opłaty za użytkowanie gruntów nie odpowiadały cenom rynkowym (motyw 27).

Zostało to potwierdzone w motywie 35 rozporządzenia ostatecznego.⁴⁸

- **Niektóre tkaniny siatkowe o otwartych oczkach z włókien szklanych, pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej⁴⁹**

Żadnemu z dwóch producentów nie przyznano traktowania na zasadach rynkowych. W pierwszym przypadku było to spowodowane faktem, że producent dostarczył wprowadzające w błąd informacje, a w drugim przypadku przyczyną odmowy było niespełnienie drugiego kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (motywy 31 i 32).

Zostało to potwierdzone w motywie 24 rozporządzenia ostatecznego.⁵⁰

- **Cienki papier powleczony pochodzący z Chińskiej Republiki Ludowej⁵¹**

Producent eksportujący wnioskujący o traktowanie na zasadach rynkowych nie był w stanie udowodnić, że spełnia kryteria 1, 2 i 3 art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (motywy 31 i 51).

Zostało to potwierdzone w motywie 60 rozporządzenia ostatecznego.⁵²

- **Niektóre rodzaje folii aluminiowej w rolkach pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej⁵³**

Żadnemu z dwóch ubiegających się przedsiębiorstw nie przyznano traktowania na zasadach rynkowych ze względu na zniekształcenie cen podstawowego surowca (aluminium) (motyw 31). Ponadto Komisja ustaliła niespełnienie przez chiński przemysł aluminiowy pierwszego kryterium art. 2 ust. 7 lit. c) rozporządzenia podstawowego (motywy 32 do 46).

W rozporządzeniu ostatecznym potwierdzono te ustalenia, ale przyznano traktowania na zasadach rynkowych jednemu z przedsiębiorstw (motywy 11 do 13).⁵⁴

- **Niektóre aluminiowe koła pochodzące z Chińskiej Republiki Ludowej⁵⁵**

⁴⁴ Rozporządzenie (UE) nr 214/2013 z dnia 11 marca 2013 r.

⁴⁵ Rozporządzenie (UE) nr 1043/2011 z dnia 19 października 2011 r.

⁴⁶ Rozporządzenie (UE) nr 325/2012 z dnia 12 kwietnia 2012 r.

⁴⁷ Rozporządzenie (UE) nr 812/2010 z dnia 15 września 2010 r.

⁴⁸ Rozporządzenie (UE) nr 248/2011 z dnia 9 marca 2011 r.

⁴⁹ Rozporządzenie (UE) nr 138/2011 z dnia 16 lutego 2011 r.

⁵⁰ Rozporządzenie (UE) nr 791/2011 z dnia 3 sierpnia 2011 r.

⁵¹ Rozporządzenie (UE) nr 1042/2010 z dnia 16 listopada 2010 r.

⁵² Rozporządzenie nr 451/2011 z dnia 6 maja 2011 r.

⁵³ Rozporządzenie (UE) nr 833/2012 z dnia 17 września 2012 r.

⁵⁴ Rozporządzenie (UE) nr 217/2013 z dnia 11 marca 2013 r.

Pozostał rok: debata na temat statusu gospodarki rynkowej Chin staje się coraz gorętsza

Żadnemu z przedsiębiorstw nie przyznano traktowania na zasadach rynkowych, ponieważ nie były w stanie spełnić kryteriów 1, 2 i 3 (motywy 29 do 53).

Zostało to potwierdzone w motywie 45 rozporządzenia ostatecznego.⁵⁶

⁵⁵ Rozporządzenie (UE) nr 404/2010 z dnia 10 maja 2010 r.

⁵⁶ Rozporządzenie (UE) nr 964/2010 z dnia 25 października 2010 r.

Załącznik III – kontrola cen w Chinach (2013)

Product	Type of control/rationale
Tobacco, salt and explosive materials	Government price. State monopoly. Establishment of purchasing price of tobacco leaves, wholesale price of salt. Guided price of explosive materials.
Fertilizers	Guided price: benchmark factory prices and fluctuations, port settlement prices.
Educational material	Government price The rationale is public interest.
Refined oil	The retail price is government-guided. Managed prices are determined on the basis of the price of crude oil on the international market plus the average processing fee, taxes and reasonable transportation fees in China. The rationale is the lack of adequate market competition.
Natural gas	The factory price of onshore gas is Central Government-guided while the pipeline transportation price is Central Government-set. The sales price of gas is controlled by the local government and is generally set by the latter. The rationale for maintaining price controls is that natural gas is considered a crucial public utility and the need to complete a full reform of the electricity system before liberalizing prices.
Military products	Factory government price. The rationale is defence and national security.
Electricity	The price of electricity is mainly set by the Government and monitored by the competent price authority. The price of electricity generated by power grids across provinces, autonomous regions and municipalities directly under the competent authority of the State Council at Central Government level and provincial-level power grids is approved by the competent price authority of the State Council, and the price of electricity generated by independent power grids below the provincial level is monitored by the governments of the provinces, autonomous regions and municipalities. The rationale for maintaining price controls is the nature of electricity prices as a crucial public utility price, as well as the lack of a fully completed reform of the electricity system.
Environment protection charges	Pollutant discharge levies mainly include sewage, waste gas, solid wastes and noise-discharge fees and are subject to Central Government-set prices. The rationale for maintaining price controls is that pollutant discharge levies are administrative charges and hence, must be controlled, as mandated by Article 47 of the Price Law, and stipulated in Article 36 of the Regulations on Price Control. The specific rationale for each charge is formulated by the State Council separately.
Urban household garbage disposal charges	Prices are set by local governments. The rationale for maintaining price control is that garbage disposal is a main public utility.
Water	Urban water prices are subject to price control by local governments. The rationale for maintaining this price control is that water supply is a natural monopoly.
Sewage disposal charges	Set by local governments. The rationale for maintaining price control is that sewage disposal is a main public utility.
Financial settlement and trading service fees	Fees for basic settlements such as bank drafts, cash remittances, acceptance of bills of exchange, promissory notes and cheques, and foreign exchange are set by the Central Government. Bank card-swiping service fees are Central Government-guided. The rationale for maintaining price controls is lack of full competition.
Charges of some construction projects	Land-expropriation administrative charges and house-ownership registration charges are set by the Central Government. The rationale is that they are administrative affairs charges.
Operational service charges	Subject to government prices or government-guided prices. The rationale is public interest or lack of full competition.
Real estate prices and charges of related services	Benchmark land prices, economic housing prices, low-price house rental and property service charges are subject to local government-guided prices. The rationale is public interest.
Entrance to sightseeing sites	Local government-guided prices. The rationale is public interests.
Railway transportation fares	Railway-passenger and cargo-transportation fares and miscellaneous charges are mainly government-set or government-guided prices. The rationale is that railway transport closely relates to national economic and social development and people's livelihoods and is to some extent a monopoly.
Harbour charges	Mainly subject to government-set prices and government-guided prices. Charges of major harbours along coastal lines and the Yangtze River and all harbours opened up to the world are administered by the Central Government; charges of other domestic trade harbours are administered by local governments. The rationale is that harbours are important public infrastructure that closely relate to national economic and social development and are to some extent a regional monopoly business.
Air transport prices and airport charges	Civil domestic flight prices are mainly government-guided prices; both the benchmark rates and their fluctuation range are determined by the Central Government. The rationale is that the civil domestic flight market is still developing and civil aviation does not fully compete with other means of transport.
Civil airport charges	Mainly government-guided, the benchmark rates and fluctuation range of which are determined by the Central Government. The rationale is that airports closely relate to national economic and social development and people's livelihood and are to some extent natural monopolies.
Basic postal service fees	Government-set. The rationale relates to people's livelihoods.
Basic telecommunication service charges	Mainly government-set and government-guided. The rationale is inadequate competition and close relation to the national economic and social development and people's livelihood.
Medicines and medical services	Government-set prices or government-guided prices are applied for medicines listed in the catalogue of medicines covered by the basic medical insurance and for medicines outside the said catalogue but in monopoly operation. Government-guided prices apply to basic medical services provided by non-profit medical institutions. The rationale is economic importance and effect on people's livelihoods, public interest and, to some extent, lack of market competition.

Załącznik IV – jak UE stwierdza dumping?

Gdy UE próbuje ustalić, czy partner handlowy sprzedaje towary po cenach dumpingowych na rynku UE, musi rozważyć, czy ceny partnera handlowego są nieuczciwe, ponieważ są niższe niż ich „wartość normalna”.

Sposób ustalania przez UE wartości normalnej zależy od statusu gospodarki rynkowej kraju wywozu.

